

УДК 304 (075.8)

Кравченко Мілена В'ячеславівна

доктор наук з державного управління,
професор,

професор кафедри публічного управління,
адміністрування та соціальної роботи

Національний університет охорони здоров'я
України імені П.Л. Шупика

ORCID: 0000-0003-4559-3033

DOI: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2026-4-69-20>

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ДЛЯ УКРАЇНИ

Анотація. Вступ. У багатьох країнах світу соціальні підприємства стали вагомим механізмом подолання безробіття, соціальної ізоляції, бідності та екологічних проблем. Для України питання розвитку соціального підприємництва набуває особливої актуальності в умовах воєнного стану, масштабних демографічних змін та зростання потреб у соціальній підтримці різних категорій громадян.

Мета. Метою статті є дослідження міжнародного досвіду розвитку соціального підприємництва та визначення перспектив його імплементації в Україні.

Матеріали і методи. У процесі дослідження використано такі методи дослідження: аналізу та синтезу – для узагальнення теоретичних підходів до визначення сутності соціального підприємництва; порівняльного аналізу – у дослідженні моделей соціального підприємництва в зарубіжних країнах та визначенні можливостей їх адаптації до українських умов; узагальнення – застосовано для формування висновків щодо перспектив використання міжнародних практик в Україні. Використання інституційного підходу дозволило систематизувати вплив нормативних, організаційних та фінансових методів державного регулювання на розвиток соціального підприємництва.

Результати. Вивчення міжнародного досвіду організації соціального підприємництва дозволило обґрунтувати його значення для успішної реалізації державної політики зайнятості, соціальної інклюзії вразливих груп громадян.

Дослідження показало, що у країнах Європи значна увага приділяється формуванню нормативно-правової бази та створенню механізмів підтримки соціальних підприємств: податкові стимули, грантове фінансування, пільгове кредитування, програми підтримки соціальних інновацій. Встановлено, що найбільш ефективними інструментами підтримки соціального підприємництва є: співпраця між органами влади та громадським сектором, доступ до фінансових ресурсів, освітні програми та масштабування соціальних інновацій. Важливим фактором успішності є також інституційне закріплення статусу соціального підприємства та визначення критеріїв його діяльності. Рекомендації спрямовані на подолання перешкод, що стримують розвиток соціального підприємництва: недостатність нормативно-правової визначеності, обмеження доступу до фінансових ресурсів, недостатність міжсекторальної взаємодії.

Перспективи. Актуальними напрямками подальших досліджень є оцінювання ефективності моделей державної підтримки соціальних підприємств та впливу соціального підприємництва на розвиток місцевих економік.

Ключові слова: соціальне підприємництво, міжнародний досвід, публічне управління, механізм, соціальна інклюзія, екосистемний підхід, соціальна відповідальність, соціально вразливі особи, ВПО, адаптивність, державна підтримка.

Copyright © The Author(s).

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Постановка проблеми. Соціальне підприємництво розглядається як бізнесова діяльність, результатом якої є спрямування прибутку на розв'язання соціальних проблем. Тобто, соціальне підприємництво — це діяльність, соціальна місія якої превалює над прибутком і виступає драйвером соціальних змін. Зростання соціальної нерівності в світі, демографічні тренди та кліматичні зміни актуалізують пошук нових підходів до вирішення суспільно значущих проблем. У цьому контексті соціальне підприємництво все помітніше впливає на розв'язання проблем зайнятості, соціальної інтеграції, подолання бідності та підтримки вразливих категорій населення [1; 2; 3].

Для України розвиток соціального підприємництва набуває особливої значущості в умовах воєнного стану, який обумовлює зубожіння значних мас переміщеного населення, зростання соціальної нерівності населення, втрату економічного потенціалу територій. Бюрократичність державних механізмів і обмеженість державного бюджету не дозволяють уряду оперативного реагування на воєнні виклики. Практика соціального підприємництва не є абсолютно новою для України, але його розвиток стримується недостатньою нормативно-правовою визначеністю та відсутністю спеціальної державної підтримки, низьким рівнем міжсекторальної взаємодії та економічною неспроможністю окремих суб'єктів соціального підприємництва. Водночас міжнародні практики демонструють наявність ефективних моделей державної підтримки соціального підприємництва, адаптація яких може сприяти зміцненню соціального бізнесу в Україні.

Таким чином, виникає потреба у поглибленому вивченні міжнародного досвіду розвитку соціального підприємництва, визначенні найбільш ефективних інструментів його підтримки та обґрунтуванні можливостей їх імплементації в українських умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У статтях зарубіжних авторів знаходимо достатньо ґрунтовний аналіз складових сучасних екосистем соціального підприємництва [4] чи структурування досліджень, актуальних у контексті вивчення феномену соціального підприємництва [5].

Окремий напрямок наукових розвідок соціального підприємництва стосується екологічних аспектів («green social entrepreneurship»), зокрема дослідження способів мінімізації стихійних лих через соціальне підприємництво, посилення вектору екологічного управління та формування екологічної стійкості країни [6].

Вітчизняний науковий дискурс щодо соціального підприємництва також розвивається в декількох напрямках. Поглиблюються розвідки сутності соціального підприємництва, аналізуються різні підходи до його визначення, історія виникнення та його еволюція, ключові критерії та практичні аспекти соціального підприємництва (Н. Горішна, Л. Мельничук, Г. Швець, Г. Юрчик,) [1; 7; 2; 8]. І. Біла, О. Шевченко, Н. Носань акцентують увагу на ролі соціального бізнесу у вирішенні соціально-економічних проблем [3; 9; 10]. Заслужують на увагу й результати досліджень, які розкривають міжнародні досвід соціального підприємництва та можливості застосування його в умовах України (О. Свинчук, О. Гарафонова, І. Колупасева) [11; 12].

Війна в Україні значно актуалізувала тему соціального підприємництва, що вимагає додаткового вивчення міжнародного досвіду працевлаштування осіб з інвалідністю, зокрема військових, які повернулися в цивільне життя, та інших громадян, які опинилися у складних умовах. Українські реалії детермінують нові напрями перспективних досліджень, які стосуються державної політики підтримки соціального підприємництва, соціального партнерства та впливу соціального підприємництва на мінімізацію суспільних проблем.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз міжнародного досвіду підтримки розвитку соціального підприємництва та врахування його в публічній політиці України з метою дотримання принципів соціальної інклюзії, безбар'єрності та сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Роль соціального підприємництва в багатьох країнах світу визначається через практику реалізації Цілей сталого розвитку (табл. 1). Зокрема, соціальне підприємництво дозволяє отримати позитивні результати у сфері подолання бідності та соціальної нерівності: соціальний бізнес створює робочі місця для вразливих груп населення, сприяє їхній економічній інтеграції та підвищенню рівня життя (ЦСР 1; 8; 10); орієнтоване на розвиток місцевих громад, що активізує соціальний капітал і зміцнює локальні економіки (ЦСР 11). Соціальне підприємництво сприяє досягненню екологічних цілей державних політик — спрямоване на впровадження сталих практик відновлюваної енергетики та відповідального споживання (ЦСР 12; 13). Науковці підкреслюють, що соціальні підприємства поєднують економічну діяльність із соціальною місією, створюючи інноваційні рішення для глобальних і локальних викликів [13].

Сучасні дослідження підтверджують значний потенціал соціального підприємництва у досягненні цілей сталого розвитку, однак зауважують, що його соціальна ефективність значною мірою залежить від сприятливого інституційного середовища, доступу до ресурсів і державної підтримки. Дослідники звертають увагу на низку системних бар'єрів, серед яких ключовими є обмежений доступ до фінансування, недосконалість нормативно-правової бази та відсутність взаємодії між підприємцями, владою та представниками крупного бізнесу, що свідчить про складність масштабування досвіду соціальних підприємств та їхню залежність від ресурсів. У багатьох країнах відсутні чіткі механізми ідентифікації та підтримки соціальних підприємств, що стримує поширення їхнього впливу [14; 15]. Лідерами у сфері розвитку соціального підприємництва вважаються Велика Британія, США, Італія, Словенія та країни Скандинавії.

Таблиця 1

Вплив соціального підприємництва на досягнення цілей сталого розвитку (ЦСР) [10; 12; 15]

ЦСР	Роль соціального підприємництва	Механізми реалізації	Результати
ЦСР 1. Подолання бідності	Створення можливостей для економічної активності вразливих груп населення	Працевлаштування ВПО, людей з інвалідністю, малозабезпечених груп	Зменшення рівня бідності, підвищення доходів населення
ЦСР 2. Подолання голоду та підтримка продовольчої безпеки	Розвиток локального виробництва та соціально орієнтованого агробізнесу	Кооперативи, фермерські соціальні ініціативи, локальні продовольчі проекти	Покращення доступу до продовольства та розвиток громад
ЦСР 3. Міцне здоров'я і благополуччя	Надання соціальних і медичних послуг для населення	Реабілітаційні центри, соціальні сервіси, психологічна підтримка	Покращення якості життя та доступності послуг
ЦСР 4. Якісна освіта	Забезпечення доступу до освітніх можливостей	Освітні платформи, тренінгові центри, програми перекваліфікації	Підвищення рівня знань і професійних компетентностей
ЦСР 5. Гендерна рівність	Сприяння економічному включенню жінок та вразливих груп	Жіноче підприємництво, підтримка підприємницьких ініціатив	Посилення економічної незалежності та рівності можливостей
ЦСР 8. Гідна праця та економічне зростання	Створення робочих місць та розвиток інклюзивної економіки	Інклюзивне працевлаштування, соціальні бізнес-моделі	Зниження безробіття та економічне зростання
ЦСР 10. Зменшення нерівності	Інтеграція соціально вразливих груп у соціально-економічні процеси	Програми соціальної адаптації та зайнятості	Посилення соціальної інклюзії
ЦСР 11. Сталий розвиток міст і громад	Розвиток локальних ініціатив та громадської активності	Урбаністичні проекти, соціальні простори, громадські підприємства	Підвищення стійкості громад
ЦСР 12. Відповідальне споживання і виробництво	Впровадження циркулярної економіки та екологічних підходів	Переробка відходів, повторне використання ресурсів	Зменшення екологічного навантаження
ЦСР 13. Боротьба зі зміною клімату	Реалізація екологічно орієнтованих бізнес-моделей	Зелені технології, екологічні стартапи	Скорочення негативного впливу на довкілля
ЦСР 17. Партнерство заради сталого розвитку	Формування міжсекторальної взаємодії	Співпраця бізнесу, держави, громад та міжнародних партнерів	Посилення інституційної спроможності та масштабування

Аналізуючи та узагальнюючи міжнародні практики соціального підприємництва, релевантні для України, варто виділити декілька існуючих моделей: європейську, американську, модель країн, що розвиваються, та глобальні освітні та молодіжні моделі. В основі європейської моделі соціального підприємництва — принцип соціальної держави з відповідними інституціями, де соціальне підприємництво є частиною соціальної політики (табл. 2).

Змістовна схожість політики підтримки соціального підприємництва за рубежом не відмінє її особливості в окремих країнах (табл. 3). Зокрема, в Італії та Польщі поширені соціальні кооперативи, які працевлаштовують людей з інвалідністю, безробітних і ветеранів. Національний консорціум соціальної співпраці імені Джіно Маттареллі (Social Cooperative Consortium CGM) об'єднує тисячі підприємств, працює через державну підтримку і муніципальні замовлення. Важливий висновок для України — без надання соціальним підприємствам правового статусу, їх досвід не масштабується.

Американська модель соціального підприємництва базується на ринковому підході, згідно якого досягнення цілей соціального підприємництва відбувається через бізнес-інструменти. Основні риси: орієнтація на прибутковість із досягненням соціального ефекту, сильна роль приватних інвесторів і венчурного капіталу та акцент на інноваціях і технологіях. Для України цей досвід є цінний з точки зору можливості створення та підтримки стартапів саме з соціальною місією та розвиток імпаکت-інвестування для підприємців, тим самим створюючи стабільний попит на інноваційні соціальні рішення.

Модель країн, що розвиваються, розглядає соціальне підприємництво як інструмент виживання — країни Африки та Південної Азії через соціальні підприємства розв'язують такі базові проблеми як доступ до води, їжі, енергії, зниження рівня бідності. Також відбувається підтримка фермерів через іригаційні

Таблиця 2

Основні характеристики європейської моделі соціального підприємництва

Характеристика	Зміст
Соціальна місія як пріоритет	Основною метою діяльності є вирішення соціальних, екологічних або суспільних проблем, а не максимізація прибутку
Поєднання економічної та соціальної діяльності	Соціальні підприємства здійснюють комерційну діяльність для фінансування власної соціальної місії
Обмежений розподіл прибутку	Значна частина прибутку реінвестується у розвиток підприємства та реалізацію соціальних цілей
Демократичне управління	Поширене залучення працівників, членів громад і стейкхолдерів до процесів управління
Соціальна інклюзія	Пріоритетним напрямом є підтримка вразливих груп населення та створення інклюзивних робочих місць
Інституційна підтримка	Наявність державних програм підтримки, пільгового фінансування, грантів і спеціального законодавства
Міжсекторальна взаємодія	Активна співпраця держави, бізнесу, громадських організацій та місцевих громад

Джерело: систематизовано автором за [5; 11; 13]

рішення (напр., американською інжиніринговою компанією KickStart International), що сприяє не тільки підвищенню доходів, а й продовольчій безпеці загалом. Вивчення цього досвіду актуальне для України в контексті відновлення деокупованих та розмінованих сільських територій та розвитку ветеранських програм у сфері агробізнесу.

Глобальні освітні та молодіжні моделі соціального підприємництва функціонують на базі міжнародної мережі студентських соціальних проєктів Enactus, яка об'єднує 1700 університетів та 550 корпоративних партнерів, а 70500 студентів реалізують 5000 проєктів щорічно. Команди Enactus створюють проєкти, спрямовані на покращення якості життя та життєвих стандартів людей з різними потребами. Вони орієнтовані на вирішення глобальних економічних, екологічних та соціальних проблем, які мають на меті досягнення Цілей сталого розвитку. Для України ця модель демонструє приклад розвитку соціального підприємництва через соціальну відповідальність університетів і масштабне залучення молоді до вирішення суспільно важливих проблем.

Окремої уваги для України заслуговує позитивний досвід розвитку соціального підприємництва у Великій Британії, де створена ефективна екосистема державної підтримки, яка включає: фінансово-економічну складову (регуляторні механізми, інструменти державних закупівель, фінансування, орієнтовані на розвиток інфраструктури ринку соціального інвестування), освітні програми, мережі та лобіювання, що послідовно та всеохоплююче сприяє вирішенню соціальних проблем на місцевому та національному рівнях. Нині у Великій Британії функціонує більше 130 тисяч соціальних підприємств, які спрямовують в національну економіку 78 млрд. фунтів стерлінгів щорічно, що еквівалентно 3,4% ВВП країни [17].

Джерелом капіталізації стала національна інфраструктура підтримки сектору та інфраструктура соціального інвестування, зокрема британський державний фонд фінансування соціальних підприємств (Big Society Capital), який є ключовим інституційним інвестором у сфері соціального підприємництва. Капітал державного фонду фінансування соціальних підприємств створено за рахунок перерозподілу коштів із невитребуваних банківських і фінансових активів, що акумулюються у Фонді відновлення (Reclaim Fund Ltd) та спрямовуються на соціальні цілі через регульовані канали [18].

Таблиця 3

Порівняльна характеристика моделей соціального підприємництва в зарубіжних країнах

Країна	Особливості	Спрямування
Італія	Розвинена система соціальних кооперативів	Інтеграція вразливих груп у ринок праці
Велика Британія	Поширення соціальних підприємств та соціальних інвестицій	Вимірювання соціального впливу
Франція	Інституційне закріплення соціальної економіки	Колективне управління та солідарність
Німеччина	Сильна роль громадських організацій і місцевих ініціатив	Соціальні послуги та місцевий розвиток
Польща	Активна державна підтримка та використання європейських фондів	Розвиток локальних громад

Джерело: узагальнено автором за [11; 12; 13; 16]

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведений аналіз міжнародного досвіду розвитку соціального підприємництва дозволяє стверджувати, що цей сектор виступає важливим інструментом реалізації цілей сталого розвитку, сприяючи вирішенню соціальних, економічних та екологічних проблем через поєднання підприємницької діяльності із соціальною місією. Практика різних країн демонструє, що ефективність соціального підприємництва значною мірою залежить від сформованого інституційного середовища, державної підтримки, доступу до фінансових ресурсів, а також розвитку міжсекторального партнерства.

Установлено, що європейська модель соціального підприємництва характеризується високим рівнем інституційної підтримки, соціальною орієнтацією та інтегрованістю у державну політику, тоді як американська модель акцентує увагу на ринкових механізмах, інноваціях та імпаکت-інвестуванні. Модель країн, що розвиваються, демонструє потенціал соціального підприємництва як механізму подолання базових соціально-економічних проблем, а глобальні освітні та молодіжні моделі підтверджують значення університетів і молодіжних ініціатив у формуванні підприємницької культури соціального спрямування.

Для України міжнародний досвід має особливе значення в умовах воєнного стану, післявоєнного відновлення, демографічних змін та необхідності посилення соціальної згуртованості. Адаптація кращих зарубіжних практик потребує формування чіткого нормативно-правового статусу соціального підприємництва, розвитку механізмів соціального інвестування, удосконалення державних програм підтримки та створення сприятливих умов для масштабування соціальних ініціатив на рівні громад.

Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язати з розробленням моделей інституційного забезпечення соціального підприємництва в Україні, оцінюванням його соціального впливу, дослідженням механізмів інтеграції соціального бізнесу у процеси повоєнного відновлення територій, а також аналізом ролі соціального підприємництва у формуванні безбар'єрного та інклюзивного середовища відповідно до цілей сталого розвитку.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література

1. Горішна Н. Феномен соціального підприємництва: сутність і критерії. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2016. № 3(31). С. 36–41. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3ed7f5d5-5eb4-4436-8a08-de2bb861f73b/content> (дата звернення 30.04.2026).
2. Швець Г. О. Соціальне підприємництво: теоретичні та практичні аспекти. *Економіка та держава*. 2017. № 4. С. 90–94. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2020.3.21>
3. Біла І., Шевченко О. Соціальне підприємництво — сучасний тренд економічного розвитку. *Економіка та суспільство*. 2018. № 14. С. 312–316. DOI: <https://doi.org/10.18523/2519-4739.2021.6.1.28-33>
4. Trabskaia I., Gorgadze A., Raudsaar M., Myyryläinen H. A bibliometric analysis of social entrepreneurship and entrepreneurial ecosystems. *Administrative Sciences*. 2023. Vol. 13(3). Article 75. DOI: <https://doi.org/10.3390/admsci13030075>
5. Gupta P., Chauhan S., Paul J., Jaiswal M. P. Social entrepreneurship research: A review and future research agenda. *Journal of Business Research*. 2020. Vol. 113. P. 209–229. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.03.032>
6. Wei S., Boudreaux C. J., Su Z., Wu Z. Natural disasters, personal attributes, and social entrepreneurship: An attention-based view. *Small Business Economics*. 2024. No. 62(4). P. 1409–1427. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11187-023-00822-x>
7. Мельничук Л. М., Кравченко М. В. Сучасна теорія та практика соціального підприємництва в Україні. *Публічне управління та соціальна робота*. 2024. № 2. С. 58–64. DOI: <https://doi.org/10.32782/3041-1319/2024-2-10>
8. Юрчик Г. М. Соціальне підприємництво: теоретико-правовий аспект. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Серія: Економічні науки*. 2023. № 4(104). С. 402–418. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve4202335>
9. Носань Н. Соціальне підприємництво як важлива передумова розвитку економіки України. *Економіка та суспільство*. 2017. Вип. 45. Ч. 1. С. 456–460. DOI: <https://doi.org/10.24025/2306-4420.1.45.2017.119746>
10. Бортник С. Соціальне підприємництво як інструмент вирішення суспільних проблем у контексті цілей сталого розвитку України. *Економічний форум*. 2022. Т. 12, № 2. С. 101–111. DOI: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2022-2-13>

11. Свинчук О. А., Гарафонова О. І., Колупаєва І. В. Концепції соціального підприємництва: міжнародний аспект. *Науковий вісник Полісся*. 2018. № 1(13). Ч. 1. С. 189–195. DOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2018-1-1\(13\)-189-195](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2018-1-1(13)-189-195)
12. Mikołajczak P. Determinants of precarious employment in social enterprises in Central and Eastern Europe. *Journal of Business Research*. 2022. Vol. 146. P. 398–408. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2022.03.085>
13. Rodaro C., Caputo A., Sarfo C., Kargina M. Enterprising strategies for Sustainable Development Goals: a bibliometric and systematic literature review. *Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy*. 2025. Vol. 20, No. 1. P. 33–58. DOI: <https://doi.org/10.1108/JEC-02-2025-0042>
14. Parwez S., Ranjan R. On processes of cooptation of social enterprising activity: the scale, dependency and financial viability traps. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*. 2025. Vol. 22, No. 2. P. 439–463. DOI: <https://doi.org/10.1007/s12208-025-00432-1>
15. Chang Y.-Y., Hu P.-Y., Hu Q., Chiang F.-Y., Hung T.-M. Green entrepreneurship and SDG performance: evidence from small and medium enterprises. *Review of Managerial Science*. 2026. Vol. 13, No. 1. P. 126–140. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/ee.13\(1\).2022.11](http://dx.doi.org/10.21511/ee.13(1).2022.11)
16. Belitski M., Rejeb N. Does open customer innovation model hold for family firms? *Journal of Business Research*. 2022. Vol. 145. P. 334–346. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2022.03.012>
17. The Social Value Model. 2020, 32 p. URL: <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5fc8b7ede90e0762a0d71365/Social-Value-Model-Edn-1.1-3-Dec-20.pdf> (дата звернення 01.05.2026).
18. Гура В. Аналіз позитивних кейсів щодо реалізації державної політики інноваційного розвитку соціального підприємництва у Великій Британії: перспективи впровадження міжнародного досвіду для України. *Літоніс Волині*. 2025. № 33. С. 319–326. DOI: <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2025.33.52>

References

1. Horishna, N. (2016). Fenomen sotsialnoho pidpriemnytstva: sutnist i kryterii [The phenomenon of social entrepreneurship: Essence and criteria]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Serii "Ekonomika"*, 3(31), 36–41. Retrieved from <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3ed7f5d5-5eb4-4436-8a08-de2bb861f73b/content> [in Ukrainian].
2. Shvets, H. O. (2017). Sotsialne pidpriemnytstvo: teoretychni ta praktychni aspekty [Social entrepreneurship: Theoretical and practical aspects]. *Ekonomika ta derzhava*, (4), 90–94. <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2020.3.21> [in Ukrainian].
3. Bila, I., & Shevchenko, O. (2018). Sotsialne pidpriemnytstvo — suchasnyi trend ekonomichnoho rozvytku [Social entrepreneurship as a modern trend of economic development]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (14), 312–316. <https://doi.org/10.18523/2519-4739.2021.6.1.28-33> [in Ukrainian].
4. Trabskaia, I., Gorgadze, A., Raudsaar, M., & Myryläinen, H. (2023). A bibliometric analysis of social entrepreneurship and entrepreneurial ecosystems. *Administrative Sciences*, 13(3), Article 75. <https://doi.org/10.3390/admsci13030075>
5. Gupta, P., Chauhan, S., Paul, J., & Jaiswal, M. P. (2020). Social entrepreneurship research: A review and future research agenda. *Journal of Business Research*, 113, 209–229. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.03.032>
6. Wei, S., Boudreaux, C. J., Su, Z., & Wu, Z. (2024). Natural disasters, personal attributes, and social entrepreneurship: An attention-based view. *Small Business Economics*, 62(4), 1409–1427. <https://doi.org/10.1007/s11187-023-00822-x>
7. Melnychuk, L. M., & Kravchenko, M. V. (2024). Suchasna teoriia ta praktyka sotsialnoho pidpriemnytstva v Ukraini [Contemporary theory and practice of social entrepreneurship in Ukraine]. *Publichne upravlinnia ta sotsialna robota*, (2), 58–64. <https://doi.org/10.32782/3041-1319/2024-2-10> [in Ukrainian].
8. Yurchyk, H. M. (2023). Sotsialne pidpriemnytstvo: teoretyko-pravovyi aspekt [Social entrepreneurship: Theoretical and legal aspect]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia. Serii: Ekonomichni nauky*, 4(104), 402–418. <https://doi.org/10.31713/ve4202335> [in Ukrainian].
9. Nosan, N. (2017). Sotsialne pidpriemnytstvo yak vazhlyva peredumova rozvytku ekonomiky Ukrainy [Social entrepreneurship as an important prerequisite for the development of Ukraine's economy]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 45(1), 456–460. <https://doi.org/10.24025/2306-4420.1.45.2017.119746> [in Ukrainian].
10. Bortnik, S. (2022). Sotsialne pidpriemnytstvo yak instrument vyrishennia suspilnykh problem u konteksti tsilei staloho rozvytku Ukrainy [Social entrepreneurship as a tool for solving social problems in the context of Ukraine's sustainable development goals]. *Ekonomichni forum*, 12(2), 101–111. <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2022-2-13> [in Ukrainian].
11. Svinchuk, O. A., Harafoнова, O. I., & Kolupaieva, I. V. (2018). Kontseptsii sotsialnoho pidpriemnytstva: mizhnarodnyi aspekt [Concepts of social entrepreneurship: International aspect]. *Naukovi visnyk Polissia*, 1(13), Part 1, 189–195. [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2018-1-1\(13\)-189-195](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2018-1-1(13)-189-195) [in Ukrainian].
12. Mikołajczak, P. (2022). Determinants of precarious employment in social enterprises in Central and Eastern Europe. *Journal of Business Research*, 146, 398–408. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2022.03.085>
13. Rodaro, C., Caputo, A., Sarfo, C., & Kargina, M. (2025). Enterprising strategies for Sustainable Development Goals: A bibliometric and systematic literature review. *Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy*, 20(1), 33–58. <https://doi.org/10.1108/JEC-02-2025-0042>

14. Parwez, S., & Ranjan, R. (2025). On processes of cooptation of social enterprising activity: The scale, dependency and financial viability traps. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, 22(2), 439–463. <https://doi.org/10.1007/s12208-025-00432-1>

15. Chang, Y.-Y., Hu, P.-Y., Hu, Q., Chiang, F.-Y., & Hung, T.-M. (2026). Green entrepreneurship and SDG performance: Evidence from small and medium enterprises. *Environmental Economics*, 13(1), 126–140. [http://dx.doi.org/10.21511/ee.13\(1\).2022.11](http://dx.doi.org/10.21511/ee.13(1).2022.11)

16. Belitski, M., & Rejeb, N. (2022). Does open customer innovation model hold for family firms? *Journal of Business Research*, 145, 334–346. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2022.03.012>

17. UK Government. (2020). *The Social Value Model*. Retrieved from <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5fc8b7ede90e0762a0d71365/Social-Value-Model-Edn-1.1-3-Dec-20.pdf>

18. Hura, V. (2025). Analiz pozytyvnykh keisiv shchodo realizatsii derzhavnoi polityky innovatsiinoho rozvytku sotsialnoho pidpriemnytstva u Velykii Brytanii: perspektyvy vprovadzhennia mizhnarodnoho dosvidu dlia Ukrainy [Analysis of positive cases of implementing the state policy of innovative development of social entrepreneurship in the United Kingdom: Prospects for introducing international experience in Ukraine]. *Litopys Volyni*, (33), 319–326. <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2025.33.52> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 02.05.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 26.05.2026

Дата публікації: 31.05.2026

Kravchenko Milena

*Doctor of Sciences in Public Administration,
Professor,
Professor at the Department of Public
Administration,
Administration and Social Work
Shupyk National Healthcare University of
Ukraine*

INTERNATIONAL EXPERIENCE IN SOCIAL ENTREPRENEURSHIP FOR UKRAINE

Summary. *Introduction.* In many countries worldwide, social enterprises have become an important mechanism for overcoming unemployment, social exclusion, poverty, and environmental challenges. For Ukraine, the issue of social entrepreneurship development has become particularly relevant under martial law conditions, large-scale demographic changes, and increasing demand for social support for various categories of citizens.

Aim. The purpose of the article is to study international experience in the development of social entrepreneurship and identify prospects for its implementation in Ukraine.

Materials and methods. The following research methods were used in the study: analysis and synthesis – to generalize theoretical approaches to defining the essence of social entrepreneurship; comparative analysis – to investigate models of social entrepreneurship in foreign countries and determine possibilities for their adaptation to Ukrainian conditions; generalization – to formulate conclusions regarding the prospects for applying international practices in Ukraine. The use of the institutional approach made it possible to systematize the influence of regulatory, organizational, and financial methods of state regulation on the development of social entrepreneurship.

Results. The study of international experience in organizing social entrepreneurship made it possible to substantiate its importance for the successful implementation of state employment policy and social inclusion of vulnerable groups. The research demonstrated that European countries pay significant attention to developing regulatory frameworks and creating support mechanisms for social enterprises, including tax incentives, grant funding, preferential lending, and programs supporting social innovation. It was established that the most effective instruments for supporting social entrepreneurship include cooperation between public authorities and civil society organizations, access to financial resources, educational programs, and scaling social innovations. An important success factor is also the institutionalization of the status of social enterprises and the definition of criteria for their activities. The recommendations are aimed at overcoming barriers hindering the development of social entrepreneurship, including insufficient legal certainty, limited access to financial resources, and inadequate cross-sectoral cooperation.

Prospects. Relevant areas for further research include evaluating the effectiveness of state support models for social enterprises and assessing the impact of social entrepreneurship on local economic development.

Key words: social entrepreneurship, international experience, public administration, mechanism, social inclusion, ecosystem approach, social responsibility, socially vulnerable groups, internally displaced persons (IDPs), adaptability, state support.